

4. Ekonomická aktivita obyvatelstva

4.1. Zaměstnaní, nezaměstnaní, ekonomicky neaktivní

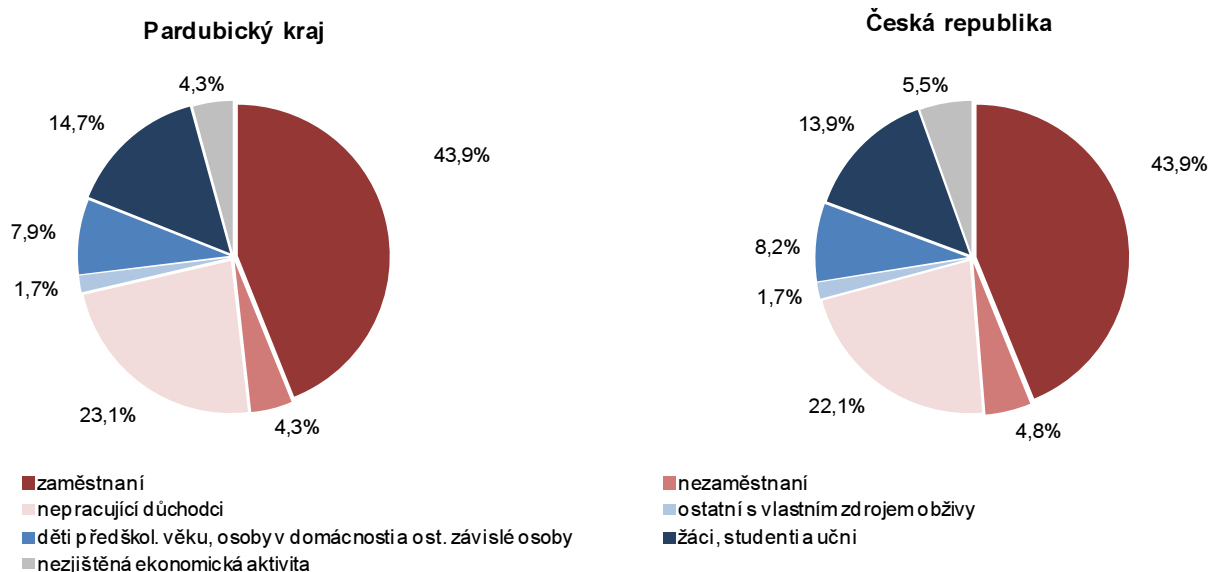
Podíl ekonomicky aktivních je mírně vyšší než podíl ekonomicky neaktivních

Zastoupení ekonomicky aktivních (246 779) a ekonomicky neaktivních (243 033) osob v populaci kraje bylo k datu sčítání velice vyrovnané. Podíl ekonomicky aktivních (48,2 %) pouze mírně převyšoval podíl ekonomicky neaktivních (47,5 %), přičemž u 4,3 % populace se ekonomickou aktivitu nepodařilo zjistit. Ve skupině ekonomicky aktivních měli vyšší zastoupení muži (55 %), mezi ekonomicky neaktivní patřily častěji ženy (57% podíl). Ekonomicky aktivní byli z 98 % v produktivním věku. Ekonomicky neaktivních bylo v produktivním věku 37 %, s převažujícím podílem žen (62 %). Toto uspořádání lze vysvětlit tím, že skupinu ekonomicky neaktivních žen v produktivním věku posilují ženy na rodičovské dovolené a ženy v domácnosti. Na vysoký podíl žen mezi ekonomicky neaktivními má také vliv fakt, že ženy odcházejí do důchodu v nižším věku než muži.

Tab. 4.1.1 Obyvatelstvo podle pohlaví a ekonomické aktivity

	Celkem	v tom		z toho ve věku 15 - 64 let		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní	246 779	135 796	110 983	242 731	133 268	109 463
v tom (%):						
zaměstnaní	91,0	91,4	90,5	90,9	91,3	90,4
z toho (%):						
zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní, pomáhající	92,3	95,0	88,9	93,6	96,6	90,0
pracující důchodci	4,2	3,7	4,7	2,7	2,1	3,5
ženy na mateřské dovolené	2,1	x	4,6	2,1	x	4,7
nezaměstnaní	9,0	8,6	9,5	9,1	8,7	9,6
Ekonomicky neaktivní	243 033	103 676	139 357	90 433	34 599	55 834
v tom (%):						
nepracující důchodci	48,7	44,2	52,0	45,7	45,6	45,8
ostatní s vlastním zdrojem obživy	3,6	0,9	5,7	9,7	2,7	14,1
osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby	16,7	18,5	15,4	5,4	2,2	7,4
žáci, studenti a učni	31,0	36,4	26,9	39,2	49,5	32,7
Nezjištěná ekonomická aktivita	21 815	12 838	8 977	19 379	11 199	8 180

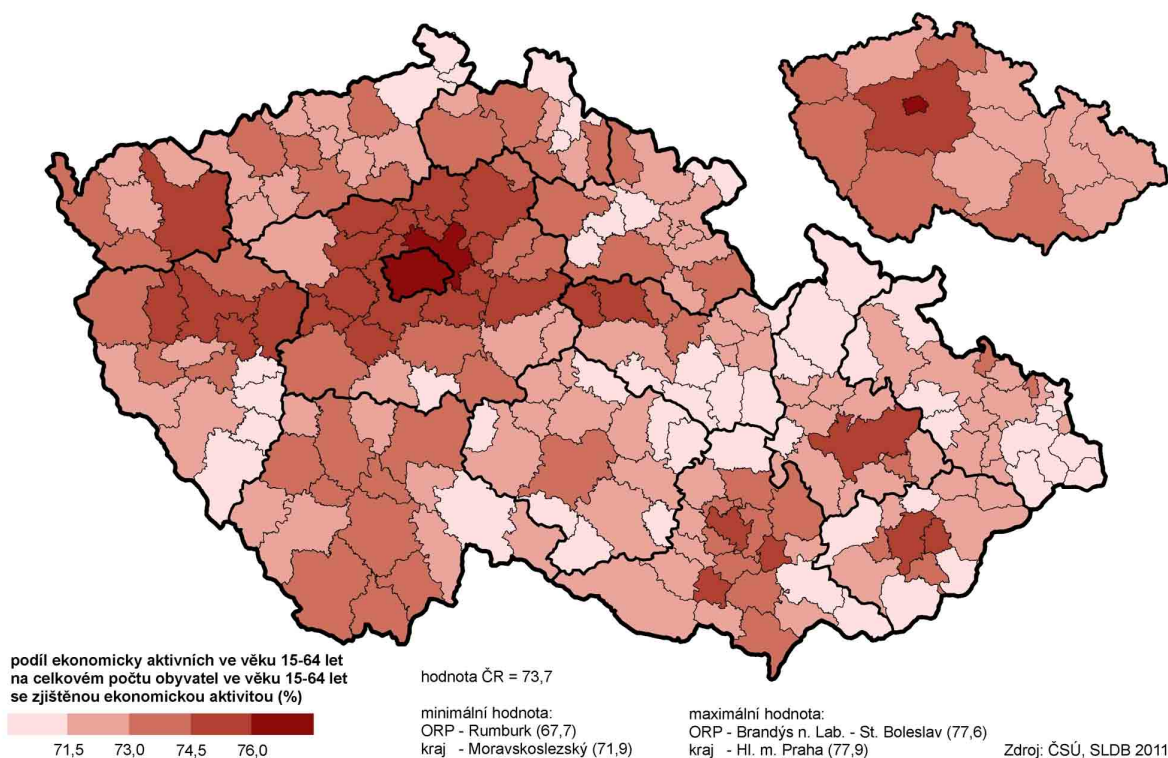
Graf 4.1 Struktura obyvatel podle stupně ekonomické aktivity

Ženy měly větší podíl mezi nezaměstnanými než mezi zaměstnanými

Skupina ekonomicky aktivních byla z převážné většiny tvořena zaměstnanými, nezaměstnaných bylo v době sčítání 9 %. Zaměstnaní byli z 98 % v produktivním věku a převažující skupinu zaměstnaných tvořili zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní a pomáhající (92% podíl). Zastoupení pracujících důchodů mezi zaměstnanými bylo 4% s vyšším podílem žen. Nezaměstnaných žilo v kraji více než 22 tisíc. Zastoupení žen mezi nezaměstnanými bylo o 3 procentní body vyšší než ve skupině zaměstnaných. Mezi ekonomicky neaktivními byli nejsilněji zastoupeni nepracující důchodci (49% podíl) s téměř dvoutřetinovým podílem žen. Více než třetina nepracujících důchodců byla v produktivním věku, což lze vysvětlit určitým podílem invalidních důchodců, odchody do starobního důchodu ve věku nižším než 65 let (především u žen) a častějším využitím možnosti odejít do předčasného důchodu.

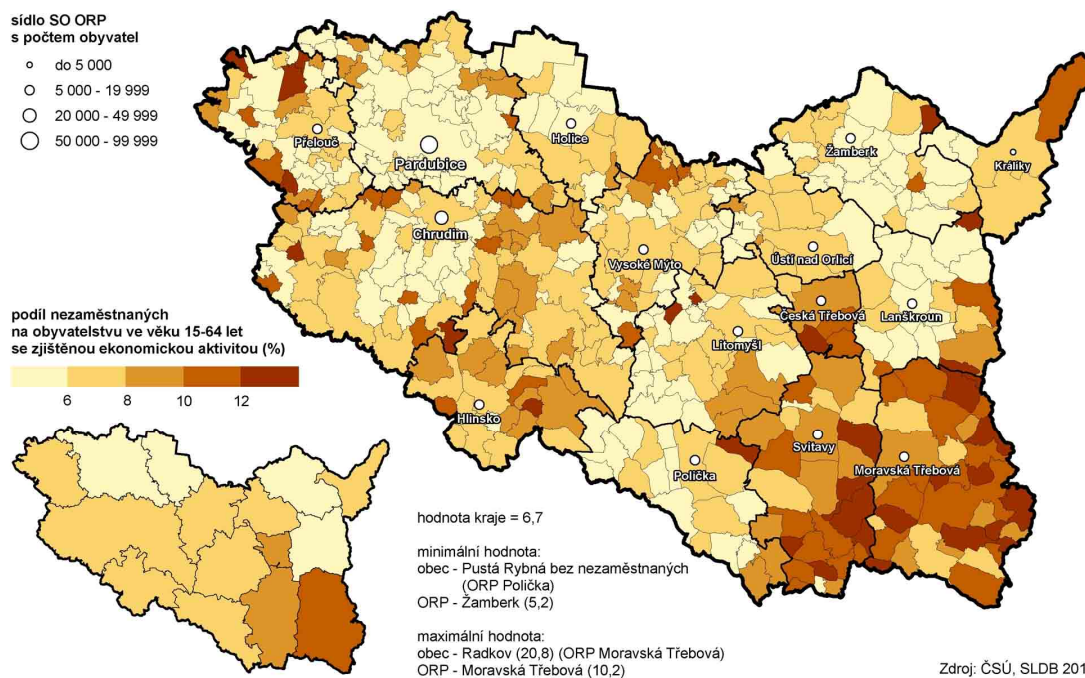
Intenzita ekonomické aktivity ve správních obvodech ORP a krajích (ze zjištěných hodnot)

Kraj má relativně nízký podíl nezaměstnaných

Míra ekonomické aktivity (podíl počtu ekonomicky aktivních na počtu osob ve věku 15 a více let se zjištěnou ekonomickou aktivitou) byla v Pardubickém kraji 59,5 % (o 1,2 procentního bodu nižší než v celé ČR; 9. místo mezi kraji). Pozitivně lze hodnotit poměrně nízký podíl nezaměstnaných na celkovém počtu ekonomicky aktivních, Pardubický kraj zaujímal mezi ostatními kraji 6. místo. Zastoupení pracujících důchodců mezi ekonomicky aktivními bylo podprůměrné (10. místo mezi kraji). Ve skupině ekonomicky neaktivních vynikal Pardubický kraj v podílu žáků, studentů a učňů (3. místo mezi kraji), naopak pod republikovým průměrem byl v podílu osob v domácnosti a dětí předškolního věku (11. místo). V rámci kraje byla nejvyšší míra ekonomické aktivity na Holicku a Pardubicku. Zaměstnaní byli mezi ekonomicky aktivními nejsilněji zastoupeni na Žambersku a na Pardubicku, nejvyšší podíl nezaměstnaných byl zjištěn na Moravskotřebovsku, Svitavsku a Českotřebovsku. Toto územní rozložení vypovídá o horších podmínkách zaměstnanosti v jihovýchodní části kraje. Relativně nejvíce ekonomicky neaktivních žilo v jižní části kraje – na Poličsku a Hlinecku a dále na Králicku. Nejvyšší zastoupení nepracujících důchodců mezi ekonomicky neaktivními bylo zjištěno na Přeloučsku; dále ve správních obvodech ORP Česká Třebová a Moravská Třebová (oblasti s vysokou nezaměstnaností). Nadprůměrný podíl žáků, studentů a učňů byl zaznamenán na Žambersku a Litomyšlsku.

Nezaměstnaní v obcích a správních obvodech ORP Pardubického kraje (ze zjištěných hodnot)

Podíl zaměstnaných na počtu ekonomicky aktivních je vyšší ve větších obcích

Z pohledu velikostních skupin obcí je patrné, že se s rostoucím počtem obyvatel zvyšuje podíl zaměstnaných na celkovém počtu ekonomicky aktivních. V obcích do 20 tis. obyvatel byl podíl zaměstnaných podprůměrný, nad krajskou hodnotou byl pouze v Chrudimi a Pardubicích. Pracující důchodci byli nadprůměrně zastoupeni v obcích nad 5 tisíc obyvatel. Podíl nepracujících důchodců byl vysoký v nejmenších obcích, ale také v krajském městě, což odpovídá skutečnosti, že obyvatelstvo těchto dvou velikostních skupin obcí má nejvyšší průměrný věk. V obcích s počtem obyvatel 500 až 999, které jsou charakteristické nejmladším obyvatelstvem, lze zjistit vyšší zastoupení skupiny žáků, studentů a učňů a žen na mateřské dovolené a dále skupiny, která zahrnuje děti předškolního věku.

Tab. 4.1.2 Obyvatelstvo podle velikostních skupin obcí a ekonomické aktivity

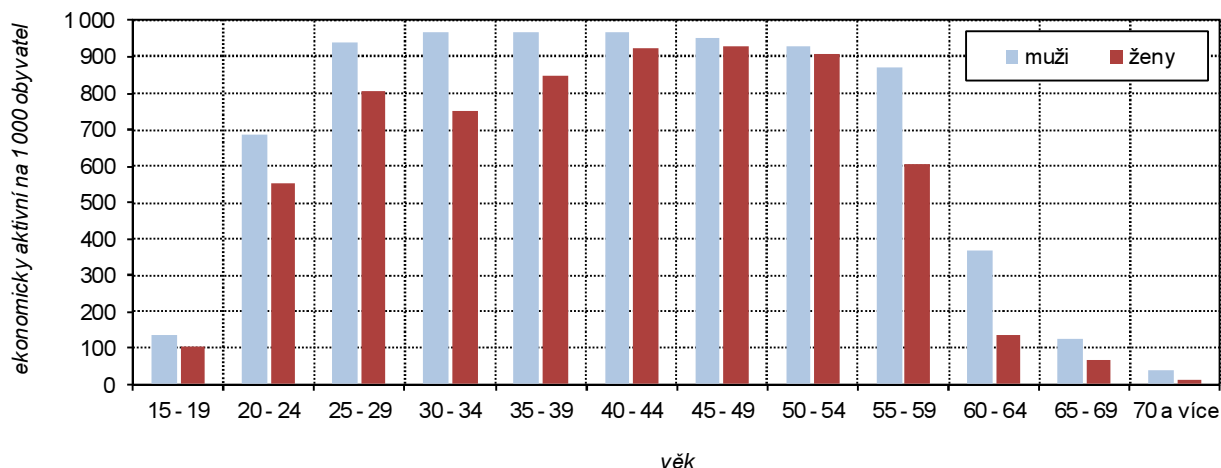
	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Ekonomicky aktivní	246 779	6 735	25 979	31 872	52 347	72 352	11 671	45 823
v tom (%):								
zaměstnaní	91,0	88,9	90,4	90,8	90,8	90,6	91,4	92,7
z toho (%):								
zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní, pomáhající	92,3	93,3	93,3	93,3	93,1	92,0	91,4	90,7
pracující důchodci	4,2	3,3	3,3	3,2	3,5	4,5	4,7	5,6
ženy na mateřské dovolené	2,1	2,2	2,1	2,2	2,1	2,0	2,2	2,0
nezaměstnaní	9,0	11,1	9,6	9,2	9,2	9,4	8,6	7,3
Ekonomicky neaktivní	243 033	7 263	26 904	31 900	53 774	72 254	10 660	40 278
v tom (%):								
nepracující důchodci	48,7	51,6	47,8	45,3	47,1	50,2	46,9	51,4
ostatní s vlastním zdrojem obživy	3,6	3,6	3,6	4,0	3,9	3,4	3,6	3,6
osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby	16,7	15,7	17,1	17,8	16,7	15,9	17,0	17,2
žáci, studenti a učni	31,0	29,1	31,5	32,9	32,3	30,6	32,5	27,8
Nezjištěná ekonomická aktivita	21 815	567	2 109	2 414	4 817	6 334	908	4 666

4.2. Ekonomicky aktivní podle věku a vzdělání

Mezi ekonomicky aktivními převažují muži

Z věkového rozložení ekonomicky aktivních vyplývá, že ve všech věkových skupinách je podíl mužů vyšší než podíl žen, což odpovídá zastoupení obou pohlaví mezi ekonomicky aktivními celkem. U mladších věkových skupin je rozdíl větší (a to nad rámec vyššího zastoupení mužů v populaci 15 – 49 let), zřejmě vlivem delšího studia a rodičovské dovolené u žen. Okolo věku 40 let se podíly vyrovnávají. Velký rozdíl ve prospěch mužů se vytváří u věkové skupiny 55 až 59 let, kdy mají ženy horší uplatnění na trhu práce a také část žen vzniká nárok na starobní důchod. U osob v poproduktivním věku se rozdíl v zastoupení obou pohlaví opět zmenšuje.

Graf 4.2 Ekonomická aktivita podle pohlaví a věku (ze zjištěných hodnot)

Tab. 4.2.1 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle pohlaví a věku

	Celkem	v tom					
		muži	v tom		ženy	v tom	
			zaměstnaní	nezaměstnaní		zaměstnané	nezaměstnané
Ekonomicky aktivní	246 779	135 796	124 142	11 654	110 983	100 448	10 535
v tom ve věku (%):							
15 - 19	1,4	1,4	1,1	4,8	1,3	1,0	3,9
20 - 24	7,9	8,1	7,3	16,5	7,6	7,1	12,4
25 - 29	11,1	11,2	11,1	12,3	11,0	11,0	10,9
30 - 34	13,4	14,1	14,4	10,8	12,6	12,5	13,0
35 - 39	14,8	14,6	15,0	10,0	15,1	15,2	14,0
40 - 44	12,1	11,3	11,6	8,1	13,1	13,3	11,1
45 - 49	11,9	11,0	11,2	8,8	13,1	13,4	10,7
50 - 54	11,5	10,6	10,6	10,5	12,7	12,7	12,0
55 - 59	10,7	11,2	11,0	14,0	10,1	10,0	11,4
60 - 64	3,5	4,6	4,7	3,9	2,2	2,4	0,4
65 - 69	1,0	1,1	1,2	x	0,8	0,9	x
70 a více let	0,5	0,6	0,7	x	0,4	0,5	x
nezjištěno	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2

Zastoupení žen mezi nezaměstnanými je vyšší než mezi ekonomicky aktivními

Podíl žen mezi nezaměstnanými (47,5 %) byl o 2,5 procentního bodu vyšší než mezi ekonomicky aktivními. Z porovnání podílu nezaměstnaných na počtu ekonomicky aktivních podle pohlaví vyplývá, že ve většině věkových kategorií byl tento podíl u mužů nižší než u žen. Opačný stav nastal pouze u věku 20 až 24 let a minimální rozdíl ve věku 25 až 29 let, kdy je část žen na rodičovské dovolené a tím přechází do skupiny ekonomicky neaktivních. Největší rozdíl ve prospěch mužů je patrný ve věkové skupině 30 až 34 let, kdy ženy po skončení rodičovské dovolené (často obtížně) hledají zaměstnání. Ve vyšších věkových skupinách se rozdíl mezi oběma pohlavími zmenšuje,

ve věku 55 – 59 let je vyrovnán. Ve věkové skupině 60 až 64 let je vyšší nezaměstnanost u mužů, což lze vysvětlit tím, že ženy odcházejí do důchodu v nižším věku a přesouvají se tedy do skupiny ekonomicky neaktivních.

Tab. 4.2.2 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání

	Celkem	v tom		Z celku					
		muži	ženy	zaměstnaní			nezaměstnaní		
				celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Ekonomicky aktivní	246 779	135 796	110 983	224 590	124 142	100 448	22 189	11 654	10 535
v tom podle vzdělání (%):									
základní vč. neukončeného	7,3	6,4	8,5	6,0	5,0	7,2	20,6	20,4	20,9
střední vč. vyučení (bez maturity)	40,8	47,2	33,0	40,3	46,8	32,2	46,2	51,2	40,8
úplné střední (s maturitou)	32,3	28,6	36,8	33,2	29,4	37,8	23,4	19,7	27,5
nástavbové studium	3,3	2,3	4,6	3,5	2,4	4,8	1,9	1,5	2,5
vyšší odborné vzdělání	1,9	1,3	2,6	2,0	1,4	2,7	1,0	0,7	1,3
vysokoškolské	13,6	13,4	13,8	14,4	14,2	14,7	5,0	4,7	5,3
bez vzdělání	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,7	0,8	0,6
nejjistěno	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	1,0	1,0	1,0

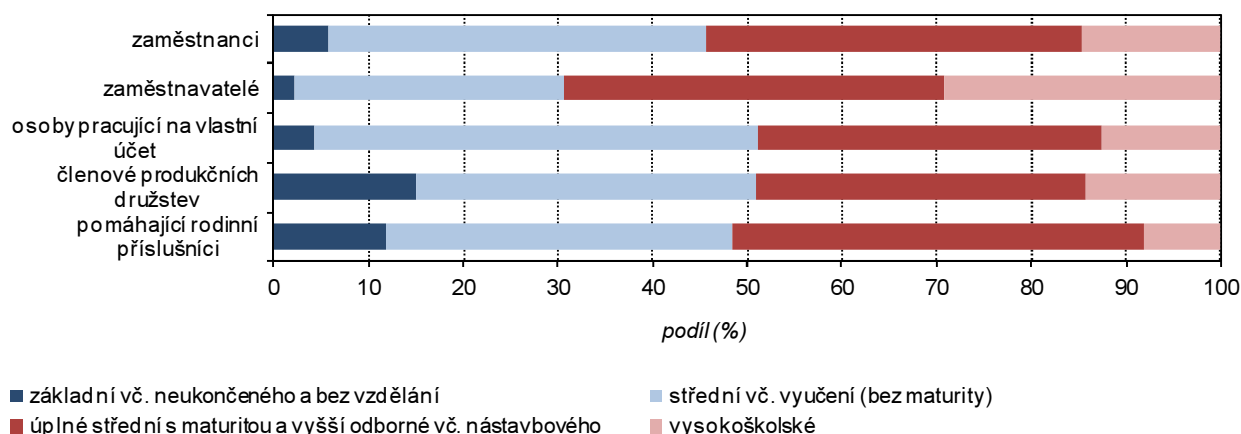
Rozložení vzdělanosti ve skupině ekonomicky aktivních odpovídá rozložení v celé populaci kraje

Z analýzy rozdělení ekonomicky aktivního obyvatelstva podle nejvyššího ukončeného vzdělání vyplývá, že nejsilněji je zastoupena skupina osob se středním vzděláním bez maturity včetně vyučených (41% podíl) a dále skupina s úplným středním vzděláním s maturitou (včetně vyššího odborného a nástavbového vzdělání) s podílem 32%. Obyvatelé s ukončeným vysokoškolským vzděláním měli mezi ekonomicky aktivními 14% zastoupení – tento stav odpovídá rozložení vzdělanosti v celé populaci kraje. Rozdíl je patrný pouze u skupiny osob se základním vzděláním včetně neukončeného, která zahrnuje i žáky základních škol starší 14 let, studenty a učně; ti většinou patří do skupiny ekonomicky neaktivních. Ve srovnání s celou republikou mají v Pardubickém kraji nadprůměrné zastoupení ekonomicky aktivní se středním vzděláním bez maturity vč. vyučených, vyšší stupně vzdělání jsou zastoupeny podprůměrně.

Nezaměstnaní mají nižší úroveň vzdělanosti

Mezi zaměstnanými je patrné větší zastoupení osob s vyšším stupněm vzdělání (tj. středním s maturitou a vyšším) než vyučených a osob se základním vzděláním vč. neukončeného. Zcela opačný stav nastává u nezaměstnaných, kde podíl osob se základním vzděláním výrazně převyšoval hodnotu za ekonomicky aktivní celkem, vyšší podíl měly i osoby se středním vzděláním bez maturity, naopak osoby s vyšším vzděláním (středním s maturitou a vyšším) byly mezi nezaměstnanými zastoupeny méně.

Graf 4.3 Vzdělanostní struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání (ze zjištěných hodnot)

Ekonomicky aktivní ženy mají vyšší úroveň vzdělání než muži

Mezi ekonomicky aktivními ženami měly nejsilnější zastoupení ženy s úplným středním vzděláním s maturitou včetně nástavbového a vyššího odborného vzdělání. Podíl vysokoškolsky vzdělaných žen byl vyšší než podíl vysokoškolsky vzdělaných mužů o 0,4 procentního bodu. Naopak nižší zastoupení (než u ekonomicky aktivních celkem i u ekonomicky aktivních mužů) měly ženy mezi vyučenými.

Nejvyšší zastoupení vysokoškolsky vzdělaných bylo zjištěno u skupiny zaměstnavatelů

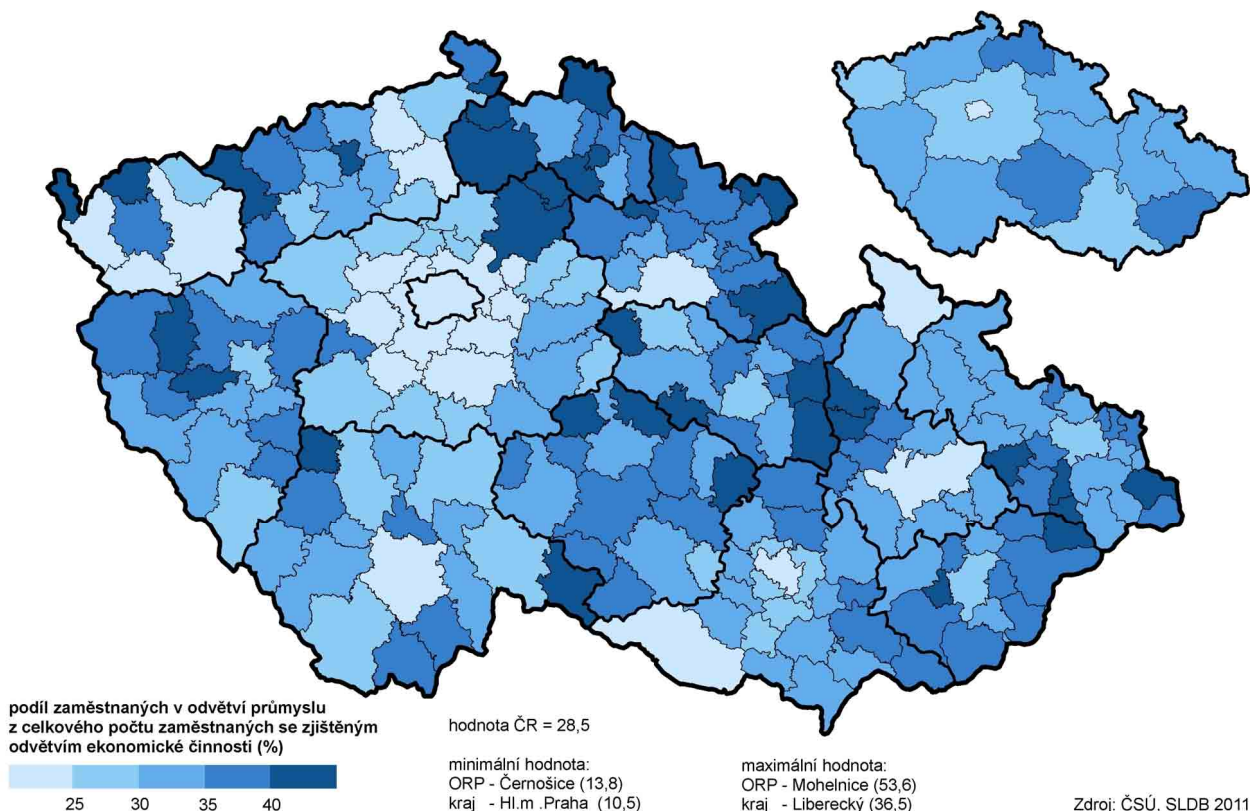
Z hlediska postavení v zaměstnání měli ve skupině zaměstnanců silné zastoupení středoškolsky vzdělaní (s maturitou i bez maturity). Mezi zaměstnavateli převažovaly osoby s úplným středním vzděláním s maturitou, vysoký podíl měli také vysokoškolsky vzdělaní. Osoby pracující na vlastní účet měly převážně střední vzdělání bez maturity včetně vyučení.

4.3. Zaměstnaní podle odvětví

Téměř třetina zaměstnaných pracuje v průmyslu

Největší část zaměstnaných (30 %) pracovala v roce 2011 v průmyslu. Téměř deseti procenty bylo zastoupeno odvětví velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel, následované stavebnictvím (7% podíl). Srovnatelně byla zastoupena odvětví zdravotní a sociální péče, vzdělávání, doprava a skladování, veřejná správa a obrana (přibližně 6% podíl).

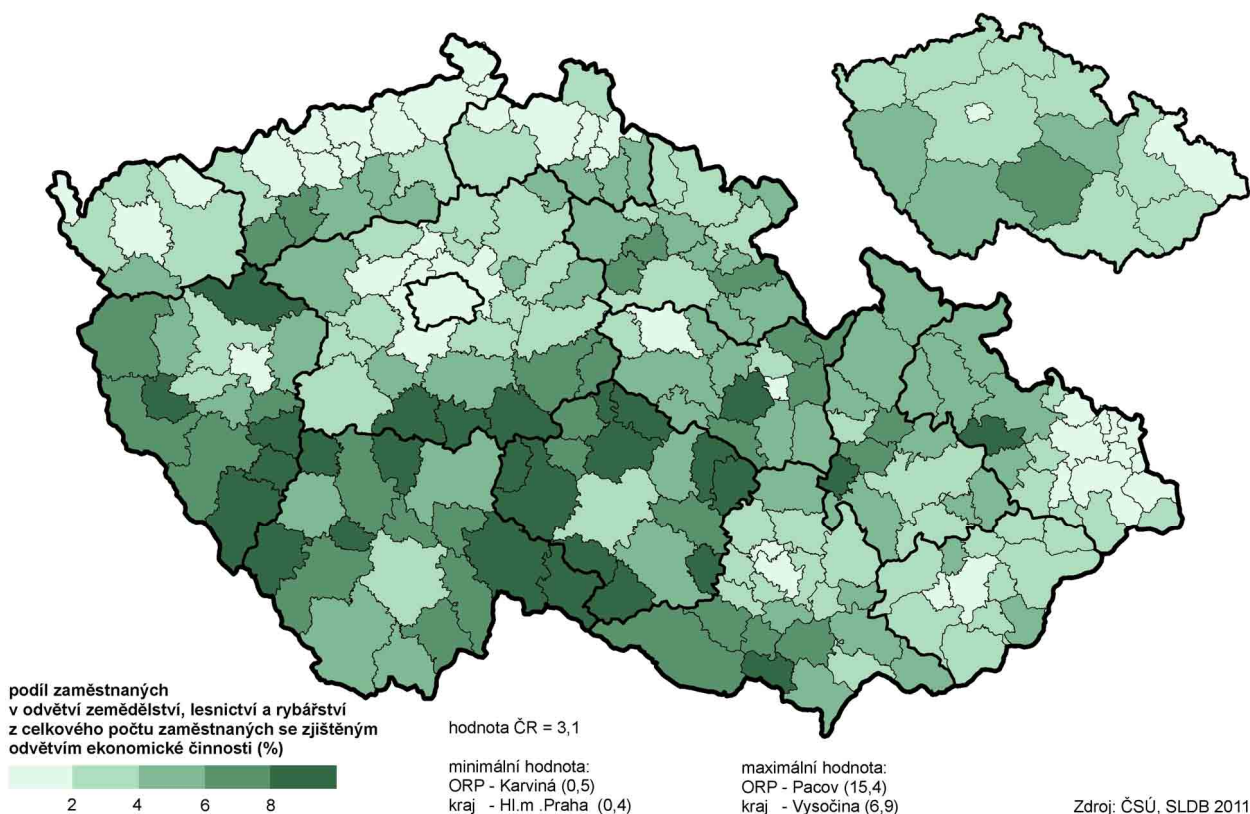
Zaměstnaní v průmyslu ve správních obvodech ORP a krajích (ze zjištěných hodnot)

V zemědělství, lesnictví a rybářství pracuje především starší generace

Ženy byly silně zastoupeny v odvětví zdravotní a sociální péče, vzdělávání a dále v peněžnictví a pojišťovnictví. Nízké zastoupení žen lze zjistit v oborech stavebnictví, doprava a skladování a také zemědělství, lesnictví, rybářství. Věkové rozložení pracovníků v jednotlivých odvětvích většinou odpovídá věkovému rozložení u zaměstnaných celkem. Výjimkou jsou například odvětví informační a komunikační činnosti a odvětví ubytování, stravování a pohostinství, která zaměstnávají především mladší generaci (15 – 39 let, resp. 15 – 29 let); v zemědělství naopak převažují starší pracovníci, věk 50 – 59 let.

**Zaměstnaní v zemědělství, lesnictví a rybářství ve správních obvodech ORP a krajích
(ze zjištěných hodnot)**

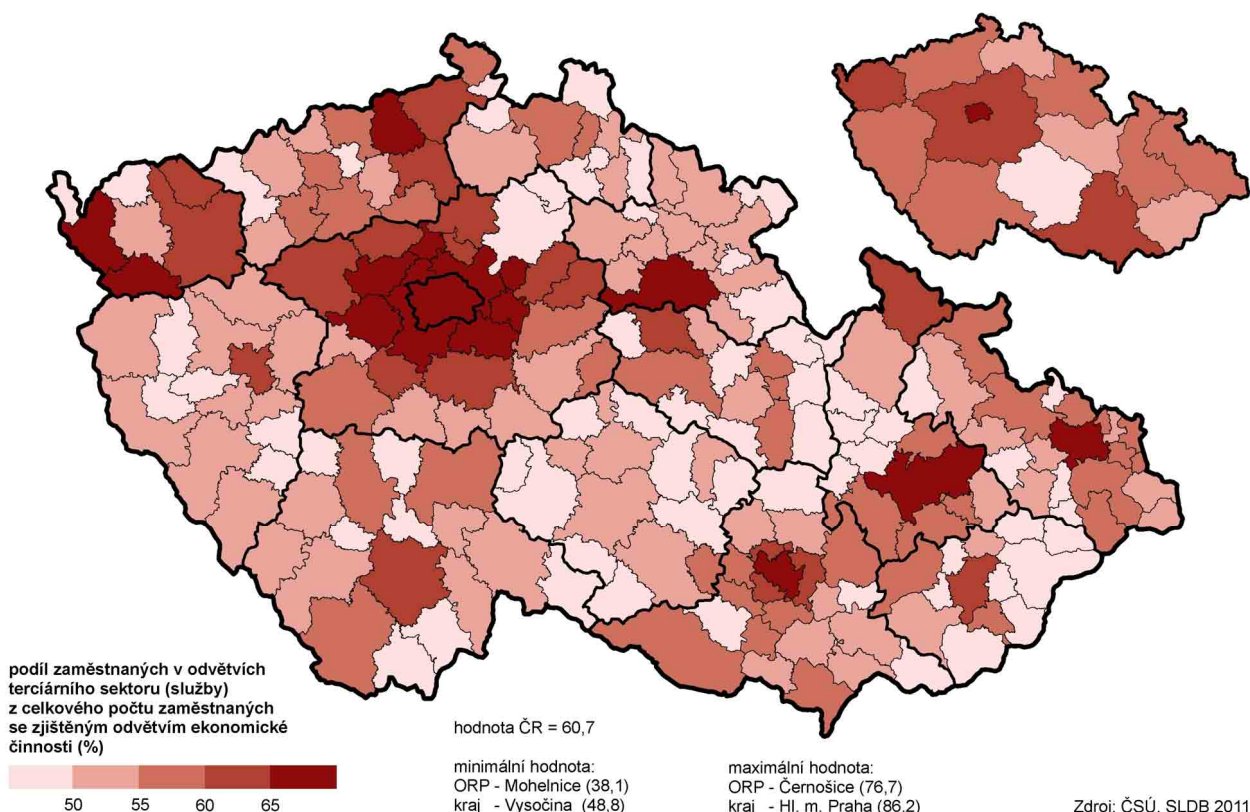
Tab. 4.3.1 Zaměstnaní podle věku a odvětví ekonomické činnosti

	Celkem	v tom ve věku						nezjištěný věk
		15 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 64	65 a více	
Zaměstnaní	224 590	43 311	64 408	55 077	49 574	8 211	3 749	260
v tom podle odvětví ekonomické činnosti (%):								
zemědělství, lesnictví, rybářství	3,8	2,1	3,0	4,1	5,5	7,4	5,2	3,1
průmysl celkem	30,4	31,2	31,5	30,7	30,2	25,1	14,6	21,5
z toho zpracovatelský průmysl	28,5	30,1	29,8	28,5	27,8	22,2	13,0	20,4
stavebnictví	6,9	5,4	7,6	7,1	7,4	6,5	4,3	6,5
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	9,7	9,7	10,6	10,0	8,6	6,9	7,7	8,8
doprava a skladování	5,5	4,1	5,6	6,4	6,0	5,1	2,3	5,8
ubytování, stravování a pohostinství	2,4	3,7	2,4	2,0	1,8	1,5	1,5	1,5
informační a komunikační činnosti	2,3	4,3	2,7	1,7	1,1	1,0	0,8	1,9
peněžnictví a pojišťovnictví	2,3	3,0	2,3	2,3	1,7	1,8	1,7	0,4
činnosti v oblasti nemovitostí	0,4	0,3	0,4	0,5	0,4	0,7	1,0	0,8
profesní, vědecké a technické činnosti	2,9	3,3	2,8	2,7	2,6	4,0	6,4	1,5
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	5,5	4,7	6,3	6,0	5,0	4,2	1,8	1,9
vzdělávání	6,1	3,7	5,1	7,3	7,6	7,6	9,1	3,1
zdravotní a sociální péče	6,2	5,5	5,9	6,3	6,9	6,1	7,7	3,5
kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1,0	1,3	1,0	0,9	0,9	1,3	2,4	-
jiné činnosti	3,9	4,1	3,5	3,6	4,2	4,7	6,5	1,9
nezjištěno	10,7	13,6	9,5	8,5	10,0	15,9	27,0	37,7

Pardubický kraj má čtvrtý nejvyšší podíl zaměstnaných v průmyslu a v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství

V rámci celé České republiky vykazuje Pardubický kraj nadprůměrný podíl zaměstnaných v průmyslu (4. místo mezi kraji). Z územního hlediska jde především o Lanškrounsko a Přeloučsko. Také v počtu zaměstnaných v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství zaujímal kraj v roce 2011 v celorepublikovém porovnání čtvrté místo. Ze správních obvodů ORP bylo v tomto odvětví relativně nejvíce zaměstnaných na Litomyšlsku, Žambersku a Poličsku. V podílu zaměstnaných v dopravě byl kraj mezi ostatními kraji na 5. místě. Naopak velmi nízký podíl zaměstnaných lze zjistit v odvětví ubytování, stravování a pohostinství, ve kterém kraj vykazuje v celorepublikovém srovnání dokonce poslední místo. Tento stav lze vysvětlit nízkým zájmem o služby v oblasti cestovního ruchu v Pardubickém kraji. Podprůměrný je také podíl zaměstnaných v odvětví zdravotní a sociální péče (11. pořadové místo).

Zaměstnaní v terciárním sektoru ve správních obvodech ORP a krajích (ze zjištěných hodnot)

Tab. 4.3.2 Zaměstnaní podle velikostních skupin obcí a odvětví ekonomické činnosti

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Zaměstnaní	224 590	5 986	23 474	28 925	47 528	65 518	10 662	42 497
z toho podle odvětví ekonomické činnosti (%):								
zemědělství, lesnictví, rybářství	3,8	10,6	8,6	7,5	4,3	2,0	1,3	0,6
průmysl	30,4	30,9	31,3	32,9	31,4	32,4	21,9	26,1
stavebnictví	6,9	8,2	8,5	8,2	7,5	6,2	7,1	5,4
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	9,7	8,8	9,0	8,5	9,0	10,1	11,6	10,4
doprava a skladování	5,5	5,6	5,4	5,8	5,6	5,7	4,5	5,2
ubytování, stravování a pohostinství	2,4	2,2	2,2	2,1	2,4	2,5	2,4	2,6
vzdělávání	6,1	3,8	4,5	5,1	5,8	7,0	7,2	6,5

Obyvatelé malých obcí častěji pracují v zemědělství, lesnictví a rybářství a také ve stavebnictví

Podíl osob pracujících v jednotlivých odvětvích ekonomické činnosti se mění v závislosti na velikosti obce. U obyvatel menších obcí byl výrazně vyšší podíl zaměstnaných v zemědělství, lesnictví a rybářství než u obyvatel větších obcí a měst. Nižší zastoupení zaměstnanců průmyslových odvětví je patrné ve městech nad 20 tisíc obyvatel – tedy v Chrudimi a v Pardubicích. Se zvyšujícím se počtem obyvatel obce roste podíl zaměstnaných v odvětví vzdělávání a dále v odvětví velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel. Mezi obyvateli menších obcí je patrný zvýšený podíl zaměstnaných ve stavebnictví, v krajském městě byl podíl zaměstnaných v tomto odvětví nejnižší ze všech velikostních kategorií obcí v kraji.

4.4. Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání a hlavních tříd zaměstnání

Zaměstnanci mají mezi zaměstnanými čtyřpětinový podíl

V Pardubickém kraji žilo v době sčítání téměř 225 tisíc osob, které patřily mezi zaměstnané. Největší podíl na celkovém počtu zaměstnaných měli zaměstnanci (79 %), dále osoby pracující na vlastní účet se 12% zastoupením, následovali zaměstnavatelé (3% podíl). Zastoupení členů produkčních družstev a pomáhajících rodinných příslušníků bylo velice nízké a nedosahovalo 0,5 %.

Tab. 4.4.1 Zaměstnaní podle pohlaví a postavení v zaměstnání

	Celkem	v tom		Struktura zaměstnaných (%)		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zaměstnaní	224 590	124 142	100 448	100,0	100,0	100,0
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	178 258	93 552	84 706	79,4	75,4	84,3
zaměstnavatelé	7 570	5 675	1 895	3,4	4,6	1,9
osoby pracující na vlastní účet	26 206	18 984	7 222	11,7	15,3	7,2
členové produkčních družstev	318	231	87	0,1	0,2	0,1
pomáhající rodinní příslušníci	939	249	690	0,4	0,2	0,7
nezjištěno	11 299	5 451	5 848	5,0	4,4	5,8

Tři čtvrtiny zaměstnavatelů jsou muži

Podíl obou pohlaví mezi zaměstnanými odpovídalo zastoupení mezi ekonomicky aktivními, tj. 55 % mužů a 45 % žen. Muži měli výrazně vyšší podíl ve skupině zaměstnavatelů (75 %) a osob pracujících na vlastní účet (72 %). Zastoupení žen mezi zaměstnanci (48 %) bylo silnější než v celé skupině zaměstnaných, a to o 3 procentní body. Ženy měly převažující podíl mezi pomáhajícími rodinnými příslušníky.

Tab. 4.4.2 Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání a věku

	Celkem	z toho podle postavení v zaměstnání				
		zaměstnanci	zaměstnavatelé	osoby pracující na vlastní účet	členové produkčních družstev	pomáhající rodinní příslušníci
Zaměstnaní	224 590	178 258	7 570	26 206	318	939
v tom ve věku (%):						
15 - 24	8,3	8,3	1,0	5,0	3,5	8,9
25 - 34	24,6	25,7	11,5	22,2	11,9	12,0
35 - 44	27,5	27,8	27,3	29,5	15,1	22,6
45 - 54	23,7	23,7	32,4	24,3	34,0	29,0
55 - 59	10,5	10,5	15,4	10,1	20,1	14,3
60 - 64	3,7	3,0	8,2	5,2	11,0	5,8
65 - 69	1,1	0,7	2,9	2,3	2,5	4,7
70 a více	0,6	0,3	1,1	1,3	1,9	2,8
nezjištěno	0,1	0,1	0,1	0,1	-	-

Mezi zaměstnanými byla nejsilněji zastoupena věková skupina 35 až 44 let, zaměstnavatelé byli většinou ve věku 45 až 54 let

Z pohledu věkového složení zaměstnaných je nejsilněji zastoupen věk 35 až 44 let, a to nad rámec vysokého zastoupení této věkové skupiny v celé populaci. Zaměstnaní v poproduktivním věku měli 2% podíl. U zaměstnanců a osob pracujících na vlastní účet byla také nejsilněji zastoupena věková skupina 35 – 44 let. Největší část zaměstnavatelů byla ve věku 45 – 54 let. Mezi zaměstnanými ženami je ve srovnání se zaměstnanými celkem patrný nižší podíl věkových skupin 25 – 34 let (odpovídá věku, kdy jsou ženy na rodičovské dovolené) a 60 – 64 let (věk odchodu do důchodu). Naopak vyšší podíl měly zaměstnané ženy ve věku 35 – 54 let.

Tab. 4.4.3 Zaměstnaní podle velikostních skupin obcí a postavení v zaměstnání

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Zaměstnaní	224 590	5 986	23 474	28 925	47 528	65 518	10 662	42 497
z toho podle postavení v zaměstnání (%):								
zaměstnanci	79,4	77,8	77,9	79,3	79,0	80,1	77,4	80,3
zaměstnavatelé	3,4	2,7	3,3	3,0	3,1	3,6	4,4	3,5
osoby pracující na vlastní účet	11,7	13,2	13,0	12,0	12,0	10,7	12,4	11,3
členové produkčních družstev	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1
pomáhající rodinní příslušníci	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3

V malých obcích a ve městě Chrudim byl zjištěn vyšší podíl osob pracujících na vlastní účet

Zaměstnanci měli nižší zastoupení v obcích do 500 obyvatel a ve velikostní kategorii 20 – 50 tisíc obyvatel (zastoupena pouze městem Chrudim). Naopak v malých obcích a v Chrudimi byl zjištěn vyšší podíl osob pracujících na vlastní účet. Skupina zaměstnavatelů byla nadprůměrně zastoupena v obcích s počtem obyvatel nad 5 tisíc.

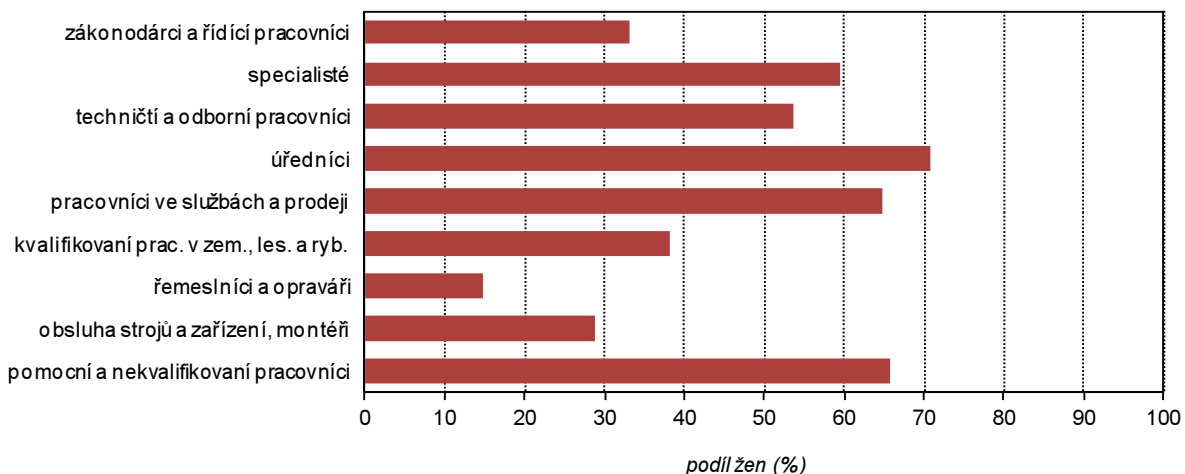
Tab. 4.4.4 Zaměstnaní podle pohlaví a hlavních tříd zaměstnání

	Celkem	v tom		Struktura zaměstnaných (%)		
		muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zaměstnaní	224 590	124 142	100 448	100,0	100,0	100,0
z toho podle hlavních tříd zaměstnání:						
zákonodárci a řídící pracovníci	12 836	8 584	4 252	5,7	6,9	4,2
specialisté	31 207	12 637	18 570	13,9	10,2	18,5
techničtí a odborní pracovníci	40 951	18 961	21 990	18,2	15,3	21,9
úředníci	11 811	3 444	8 367	5,3	2,8	8,3
pracovníci ve službách a prodeji	28 014	9 885	18 129	12,5	8,0	18,0
kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	4 087	2 529	1 558	1,8	2,0	1,6
řemeslníci a opraváři	36 461	31 098	5 363	16,2	25,1	5,3
obsluha strojů a zařízení, montéři	32 214	22 978	9 236	14,3	18,5	9,2
pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	8 107	2 784	5 323	3,6	2,2	5,3
zaměstnanci v ozbrojených silách	1 324	1 169	155	0,6	0,9	0,2
nezjištěno	17 578	10 073	7 505	7,8	8,1	7,5

Největší část zaměstnaných pracuje jako techničtí a odborní pracovníci

Z hlediska hlavních tříd zaměstnání byli mezi zaměstnanými nejvíce zastoupeni techničtí a odborní pracovníci, dále řemeslníci a opraváři a třída zaměstnání obsluha strojů a zařízení vč. montérů. Muži byli nejčastěji zaměstnání jako řemeslníci a opraváři, největší část žen pracovala jako techničtí a odborní pracovníci. Z pohledu jednotlivých tříd zaměstnání měly ženy vysoké zastoupení ve třídách úředníci a pracovníci ve službách a prodeji, ale také jako pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, minimální podíl žen pracoval v ozbrojených silách.

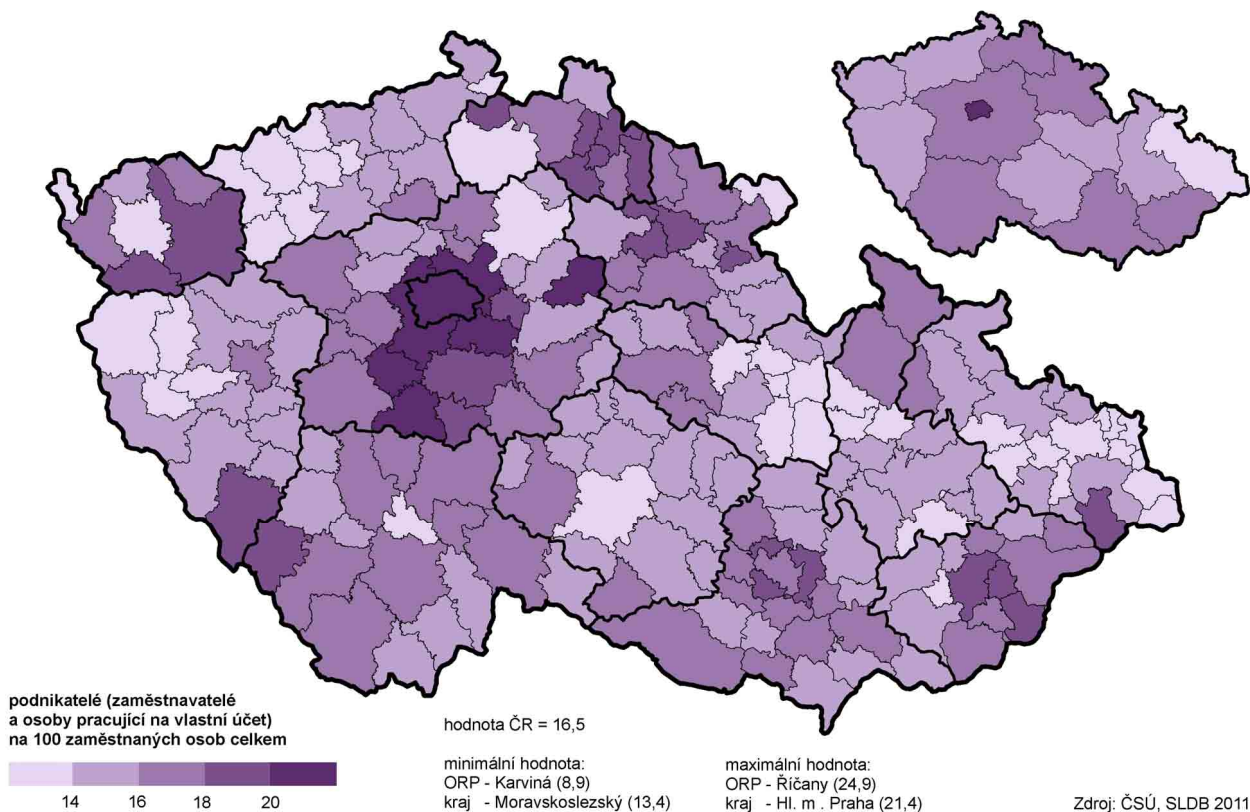
Graf 4.4 Zastoupení žen podle hlavních tříd zaměstnání

Více než tři čtvrtiny podnikatelů pracovaly na vlastní účet

Skupinu podnikatelů tvoří zaměstnavatelé a osoby pracující na vlastní účet. Více než tři čtvrtiny podnikatelů pracovaly na vlastní účet, pouze 22 % podnikatelů byli zaměstnavatelé. Nejvíce podnikatelů patřilo do věkové skupiny 30 – 39 let. Úroveň vzdělání podnikatelů byla srovnatelná s úrovní vzdělanosti celé populace kraje. Méně byla zastoupena vzdělanostní skupina základní vzdělání včetně neukončeného (zahrnuje také žáky starší 14 let, učně a studenty). Nadprůměrný podíl měly všechny vyšší vzdělanostní skupiny, a to shodně o 6 procentních bodů. Naopak mezi podnikateli bylo relativně méně osob bez vzdělání než v celém kraji. Vyšší podíl podnikatelů lze zaznamenat na Hlinceku, Holicku a Chrudimsku. Východní část kraje naopak vykazuje podprůměrné zastoupení podnikatelů ve skupině zaměstnaných.

Podnikatelé ve správních obvodech ORP a krajích

Tab. 4.4.5 Podnikatelé podle nejvyššího ukončeného vzdělání a věku

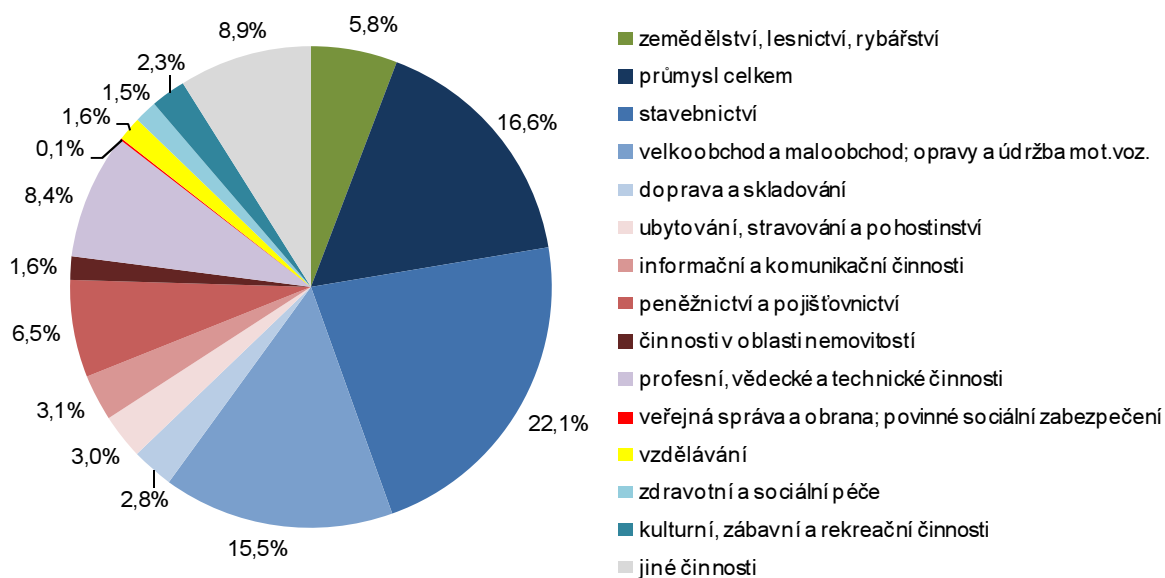
	Celkem	v tom podle vzdělání (%)							
		základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení bez maturity	úplné střední s maturitou	nástavbové studium	vyšší odborné vzdělání	vysokoškolské	bez vzdělání	nezjištěno
Počet podnikatelů ¹⁾	34 956	3,7	43,0	32,4	3,1	1,2	15,9	0,1	0,5
v tom:									
zaměstnavatelé	7 659	2,1	28,5	35,5	3,4	1,1	28,9	0,1	0,5
osoby pracující na vlastní účet	27 297	4,2	47,0	31,6	3,1	1,2	12,2	0,1	0,6
v tom ve věku:									
15 - 29	4 035	5,7	35,2	40,4	2,3	2,3	13,3	0,2	0,6
30 - 39	9 841	3,6	48,2	32,1	3,2	1,8	10,6	0,0	0,5
40 - 49	9 297	2,7	44,2	33,8	2,7	0,5	15,5	0,1	0,6
50 - 59	8 469	4,2	44,3	27,9	3,0	0,7	19,5	0,1	0,4
60 - 69	2 847	3,4	31,4	31,9	5,6	1,2	25,9	0,0	0,7
70 a více	422	5,5	21,6	32,5	5,0	3,1	32,0	-	0,5
nezjištěno	45	6,7	40,0	13,3	8,9	-	13,3	2,2	15,6

¹⁾ včetně nezaměstnaných

Největší část osob pracujících na vlastní účet podnikala ve stavebnictví

Osoby pracující na vlastní účet nejčastěji podnikaly ve stavebnictví (22 %), dále v průmyslu (17 %) a v odvětví velkoobchod, maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel (16 %). Ve srovnání s celou skupinou zaměstnaných je u pracujících na vlastní účet patrná silnější orientace na stavební profese.

Graf 4.5 Osoby samostatně výdělečně činné podle odvětví ekonomické činnosti (ze zjištěných hodnot)

4.5. Ekonomická aktivita žen

Polovina žen ve věku 15 a více let patří do skupiny ekonomicky aktivních

Z celkového počtu žen ve věku 15 a více let s obvyklým pobytem v Pardubickém kraji (223 tis.) patřila polovina mezi ekonomicky aktivní, 46 % bylo ekonomicky neaktivních a u 4 % žen se nepodařilo ekonomickou aktivitu zjistit. Jak již bylo zmíněno v předcházející části analýzy, zastoupení žen mezi ekonomicky aktivním obyvatelstvem kraje se výrazně odlišuje od zastoupení žen v celé populaci kraje. V obyvatelstvu celkem mají ženy větší

podíl než muži, a to o 1,4 procentního bodu. Naopak mezi ekonomicky aktivními převažují muži o 5 procentních bodů. Jako důvody vyššího zastoupení žen mezi ekonomicky neaktivními lze uvést rodičovskou dovolenou, vyšší zastoupení mezi osobami v domácnosti, odchod do důchodu v nižším věku a také výrazně vyšší podíl žen mezi obyvateli kraje ve věku 65 a více let.

Tab. 4.5.1 Ženy ve věku 15 a více let podle ekonomické aktivity, postavení v zaměstnání a počtu živě narozených dětí

	Ekonomicky aktivní celkem	v tom					Ekonomicky neaktivní celkem	Nezjištěná ekonomická aktivita
		zaměstnané	z toho postavení v zaměstnání			nezaměstnané		
			zaměstnankyně	zaměstnavatelky	osoby pracující na vlastní účet			
Ženy ve věku 15 a více let	110 983	100 448	84 706	1 895	7 222	10 535	103 029	8 977
v tom s počtem živě narozených dětí (%):								
0	21,6	21,3	22,1	8,2	17,8	24,6	19,7	16,1
1	17,3	17,3	16,7	17,9	18,0	17,8	13,3	13,2
2	45,7	46,7	47,0	58,1	48,9	36,0	41,7	24,2
3 a více	13,9	13,4	13,1	15,4	14,4	18,8	22,3	14,3
nezjištěno	1,4	1,3	1,1	0,4	1,0	2,7	3,0	32,2
Průměrný počet dětí	1,6	1,6	1,5	1,8	1,6	1,6	1,8	1,7

Ve všech stupních ekonomické aktivity mají ženy nejčastěji dvě děti

Z téměř 111 tisíc ekonomicky aktivních žen bylo 91 % zaměstnaných. Mezi zaměstnanými převažovaly zaměstnankyně (84% podíl), následovala skupina žen, které pracovaly na vlastní účet (7 %), nejnižší zastoupení měly zaměstnavatelky (2% podíl). Mezi pracujícími studenty a uči i mezi pracujícími důchodci měly ženy vyšší zastoupení než muži. Z hlediska počtu živě narozených dětí v závislosti na ekonomické aktivitě žen je patrné, že ve všech stupních ekonomické aktivity mají ženy nejčastěji dvě děti. U ekonomicky neaktivních žen je patrný vyšší podíl žen, které mají 3 a více dětí než u ekonomicky aktivních. To lze vysvětlit tím, že ve skupině ekonomicky neaktivních je zastoupena starší generace žen, která měla více dětí, než je současný standard. Nezaměstnané ženy měly ve srovnání se zaměstnanými ženami častěji tři a více dětí, méně často dvě děti. Mezi podnikatelkami bylo méně bezdětných, častěji měly dvě děti než celá populace žen 15letých a starších.

Graf 4.6 Ekonomická aktivita žen podle věku ženy a počtu živě narozených dětí (ze zjištěných hodnot)

